

**Tūkstožzīmju raksts<sup>1</sup>**  
**千字文**  
*qiān zì wén*

**Džou Sjinsi 周兴嗣 (470–521)**

天地玄黃, 宇宙洪荒  
天地玄黃, 宇宙洪荒  
*tiāndì xuán huáng, yǔ zhòu hóng huāng*

Debess — melna, zeme — dzeltena,  
Visums — plašs un bezgalīgs.

日月盈昃, 辰宿列張  
日月盈昃, 辰宿列張  
*rì yuè yíng zè, chén xiù liè zhāng*

Saule riet un lec, mēness ir apaļš vai dilstošs,  
Zvaigznāji rindojas un plešas debess jumā.

寒來暑往, 秋收冬藏  
寒來暑往, 秋收冬藏  
*hán lái shǔ wǎng, qiū shōu dōng cáng*

Aukstums nāk, karstums iet,  
Rudens novāc, ziema glabā.

閏餘成歲, 律呂調陽  
閏余成岁, 律吕调阳  
*rùn yú chéng suì, lǜ lǚ tiáo yáng*

Papildus dienas izlīdzina gadu;  
Mūzikas toņi saskaņo pretmetus<sup>2</sup>.

雲騰致雨, 露結為霜  
云騰致雨, 露結為霜  
*yún téng zhì yǔ, lù jié wéi shuāng*

Mākoņi paceļas, kļūstot par lietu,  
Rasa sasilst, veidojot salnu.

金生麗水, 玉出崑岡  
金生麗水, 玉出崑岡  
*jīn shēng lìshuǐ, yù chū kūngāng*

Zelts dzimis Li upes ūdeņos,  
Jašma nāk no Kuņlunas kalna kores.<sup>3</sup>

劍號巨闕, 珠稱夜光  
劍号巨阙, 珠称夜光  
*jiàn hào jù què, zhū chēng yèguāng*

Zobenu sauc par Grandiozo cietoksni<sup>4</sup>,  
Pērli — par Nakts gaismu<sup>5</sup>.

果珍李柰, 菜重芥薑  
果珍李柰, 菜重芥姜  
*guǒ zhēn lǐ nài, cài zhòng jiè jiāng*

Plūmes un āboli ir gardi augļi,  
Sinepes un ingvers — svarīgas garšvielas.

海鹹河淡, 鱗潛羽翔  
海咸河淡, 鳞潜羽翔  
*hǎi xián hé dàn, lín qián yǔ xiáng*

Jūras ir sāļas, upes — saldās;  
Zivis peld ūdeņos, putni lido augstumos.

<sup>1</sup> Dzejisks sacerējums, kurš sastāv no 1000 ķīniešu rakstu zīmēm, kuras neatkārtojas. Agrākos laikos izmatots kā mācību līdzeklis un pamats kārtošanai alfabētiskā secībā.

<sup>2</sup> 阴阳.

<sup>3</sup> Kuņlunas kalni Tibetā; tajos atrodas teiksmainais Jašmas ezers (瑶池), kur dzīvoja Rietumu māte karaliene (西王母) un fejas.

<sup>4</sup> Domāts ir Pavasara un Rudens laikmeta (770–476) Je (越) valdnieka Goudzjena (勾践, ?—465 pmē) jašmas zobens.

<sup>5</sup> Domāta ir teiksmaina pērle, kas kādreiz ir bijusi vaļa acs; tiek saukta arī par 夜明珠.

龍師火帝, 鳥官人皇  
龙师火帝, 鸟官人皇  
*lóngshī huǒdì, niǎoguān rénhuáng*

Pūķu Skolotājs<sup>6</sup>, Uguns Valdnieks<sup>7</sup>,  
Putnu Ministrs<sup>8</sup>, Cilvēku Imperators<sup>9</sup>.

始制文字, 乃服衣裳  
始制文字, 乃服衣裳  
*shǐ zhì wénzì, nǎi fú yīshang*

Vispirms tika radītas rakstu zīmes,  
Pēc tam tikai — darināti apģērbi.

女慕貞潔, 男效才良  
女慕贞洁, 男效才良  
*nǚ mù zhēnjié, nán xiào cái liáng*

Sievietes apbrīno šķīstumu un skaidrību;  
Vīrieši atdarina talantu un godaprātu.

知過必改, 得能莫忘  
知过必改, 得能莫忘  
*zhī guò bì gǎi, dé néng mò wàng*

Zinādams kļūdu — labo to un mainies;  
Ieguvis talantu — neatstāj to novārtā.

罔談彼短, 靡恃己長  
罔谈彼短, 靡恃己长  
*wǎng tán bǐ duǎn, mǐ shì jǐ cháng*

Neaprunā citu trūkumus;  
Nekļūsti atkarīgs no savām priekšrocībām.

信使可覆, 器欲難量  
信使可复, 器欲难量  
*xìn shǐ kě fù, qì yù nán liáng*

Patiesībai ir jāspēj izturēt pārbaudījumi;  
Pacietībai ir jābūt neizmēramai.

墨悲絲染, 詩讚羔羊  
墨悲丝染, 诗赞羔羊  
*mò bēi sī rǎn, shī zàn gāoyáng*

Modzi<sup>10</sup> skumdināja, ka zīds ātri krāsojas;  
“Dzejas kanonā”<sup>11</sup> tika cildināts jērs.

空谷傳聲, 虛堂習聽  
空谷传声, 虚堂习听  
*kōng gǔ chuánshēng, xū táng xí tīng*

Plašā ielejā skaņa atbalsojas;  
Tukšā zālē jāmacās sadzirdēt.

禍因惡積, 福緣善慶  
祸因恶积, 福缘善庆  
*huò yīn 'è jī, fú yuán shàn qìng*

Nelaimes rodas no sakrātā ļaunuma;  
Laime seko labo darbu svētkiem.

尺璧非寶, 寸陰是競  
尺璧非宝, 寸阴是竞  
*chǐ bì fēi bǎo, cùn yīn shì jìng*

Mazs jašmas gabals nav dārgums;  
Ir jācīnās par katru mirkli laika.

<sup>6</sup> Domāts leģendārais imperators Fu Sji (伏羲), kurš tradicionāli tiek uzskatīts par Ķīnas civilizācijas pamatlicēju. Tiek ticēts, ka viņš ir izgudrojis medīšanu, zvejošanu, augkopību, lopkopību, Bagua (astoņus trigramus) u.c. Valdījis 110 gadus.

<sup>7</sup> Leģendārais imperators Jeņ Di (炎帝) — tiek uzskatīts par herbālās medicīnas, tējas audzēšanas, tirgus un tirdzniecības izgudrotāju. Valdījis 120 gadus.

<sup>8</sup> Leģendārais imperators Šao Hao (少昊), valdījis 84 gadus.

<sup>9</sup> Domāts trešais no leģendārajiem Trim valdniekiem (天皇, 地皇, 人皇), kuri simbolizē trīs pamata radīšanas darbus (debess, zeme, cilvēki).

<sup>10</sup> Modzi (墨子, 470–391 pmē) — Sun (宋) dinastijas Pavasara un Rudens perioda filozofs.

<sup>11</sup> Dzejas kanons (诗经) — viens no pirmajiem ķīniešu dzejas apkopojumiem, kurā ir iekļauti dejas sacerējumi no Rietumu Džou līdz Pavasara un Rudens perioda vidusposmam; tiek pieskaitīts pie pieciem konfūcisma klasiskajiem darbiem (五经).

資父事君, 曰嚴與敬  
资父事君, 曰严与敬  
*zī fù shì jūn, yuē yán yǔ jìng*

Kalpo valdniekam kā savam tēvam —  
Ar godbijību un cieņu.

孝當竭力, 忠則盡命  
孝当竭力, 忠则尽命  
*xiào dāng jiélì, zhōng zé jìn mìng*

Kalpo vecākiem ar visu savu spēku,  
Klausī valdniekam ar visu savu dzīvi.

樂殊貴賤, 禮別尊卑  
乐殊贵贱, 礼别尊卑  
*yuè shū guìjiàn, lǐ bié zūnbēi*

Caur mūziku atšķir kurš dižciltīgs, kurš  
parasts cilvēks;  
Caur etiķeti — kurš ir cienīgs, kurš ir niecīgs.

上和下睦, 夫唱婦隨  
上和下睦, 夫唱妇随  
*shàng hé xià mù, fū chàng fù suí*

Augstākais un zemākais dzīvo saskaņā;  
Vīrs lemj un viņa sieva paklausa.

孔懷兄弟, 同氣連枝  
孔怀兄弟, 同气连枝  
*kǒng huái xiōngdì, tóng qì lián zhī*

Brāļi lolo viens otru —  
Viena elpa, viena koka zars.

交友投分, 切磨箴規  
交友投分, 切磨箴规  
*jiāo yǒu tóu fèn, qiē mó zhēn guī*

Draudzībā sniedz savu daļu;  
Kaldīni savas spējas un ievēro likumu.

(no *senķīn.val.tulkojusi*  
*Astrīda Gobiņa*)